

РОЗВИТОК ПОГЛЯДУ НА ЛІНГВОКОГНІТИВНУ ПРИРОДУ МЕТАФОРИ

Галина СТРОГАНОВА

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри сучасних європейських мов
Державного торговельно-економічного університету
вул. Кіото, 19, м. Київ
ORCID: 0000-0002-9136-2546
gstroganova2016@gmail.com*

У статті досліджено розвиток поглядів на метафору від класичних риторичних теорій до сучасних когнітивно-лінгвістичних підходів. Зокрема розглянуто компаративістську концепцію Арістотеля, теорію інтеракції А. Річардса та М. Блека, прагматичну теорію Дж. Серля, лінгвістичні концепції та когнітивну теорію Дж. Лакоффа і М. Джонсона. З'ясовано вплив зазначених теорій на формування сучасного погляду на метафору як лінгвокогнітивний феномен. Компаративістська концепція Арістотеля лягла в основу класичного визначення метафори як перенесення імені з одного предмета або явища на інший через їхню подібність. Вона розглядає метафору як мовну аномалію, яка робить мовлення відмінним від буденного. Інтеракціоністський підхід близький до сучасного погляду на метафору як на когнітивний феномен, вважає метафору повсякденним феноменом, який пронизує наше мовлення. Згідно із цим підходом метафоричною є насамперед думка, яка й продукує метафори в мовленні. Прагматична теорія підкреслює важливість контексту та мовленнєвої інтенції в інтерпретації метафоричних висловів. У процесі аналізу досліджень лінгвістичної природи метафори виокремлено три основні погляди: метафора як спосіб існування значення слова, як явище синтаксичної семантики і як спосіб транслювання смислу в комунікативному акті. Когнітивна теорія розглядає метафору не лише як мовне явище, а і як когнітивний механізм, що структурує людське сприйняття світу. Вплив когнітивного підходу на розуміння природи метафори виявляється в тому, що її розглядають як ментальну операцію, яка дозволяє структурувати абстрактні поняття через більш конкретні сфери досвіду. Це змінює традиційний погляд на метафору як суто риторичний засіб, демонструє її фундаментальну роль у процесах мислення. Метафора перестала сприйматися лише як мовний засіб і постала як феномен, що пронизує всі сфери когнітивної діяльності людини. Аналізовані у статті концепції суттєво вплинули на формування сучасного погляду на метафору як на універсальний когнітивний механізм. Вони дозволяють розглядати метафору не лише як мовну одиницю, а як

важливий елемент концептуальної організації знань, що відіграє визначальну роль у процесах пізнання та комунікації.

Ключові слова: метафора, метафоризація, концептуальна метафора, когнітивна лінгвістика, теорія концептуальної метафори, теорія інтеракції.

DEVELOPMENT OF A VIEW ON THE LINGUOCOGNITIVE NATURE OF METAPHOR

Galyna STROGANOVA

PhD in Philology, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Modern European Languages

State University of Trade and Economics

19 Kyoto str., Kyiv

ORCID: 0000-0002-9136-2546

gstroganova2016@gmail.com

The article examines the development of views on metaphor from classical rhetorical theories to modern cognitive-linguistic approaches. In particular, it explores Aristotle's comparative concept, A. Richards and M. Black's interaction theory, J. Searle's pragmatic theory, linguistic theories, and the cognitive theory of G. Lakoff and M. Johnson. The study clarifies the influence of these theories on shaping the modern understanding of metaphor as a linguocognitive phenomenon. Aristotle's comparative concept formed the basis of the classical definition of metaphor as the transfer of a name from one object or phenomenon to another based on their similarity. It views metaphor as a linguistic anomaly that distinguishes speech from everyday language. The interactionist approach aligns closely with the contemporary view of metaphor as a cognitive phenomenon, considering metaphor a pervasive feature of everyday speech. According to this approach, metaphor primarily exists in thought, which then produces metaphors in speech. The pragmatic theory emphasizes the importance of context and communicative intent in interpreting metaphorical expressions. In analyzing linguistic studies on metaphor, three main perspectives have been identified: metaphor as a mode of word meaning, as a phenomenon of syntactic semantics, and as a means of transmitting meaning in a communicative act. The cognitive theory views metaphor not only as a linguistic phenomenon but also as a cognitive mechanism that structures human perception of the world. The impact of the cognitive approach on understanding metaphor's nature is evident in its treatment as a mental operation that organizes abstract concepts through more concrete domains of experience. This perspective shifts the traditional understanding of metaphor as merely a rhetorical device, highlighting its fundamental role in cognitive processes. As a result, metaphor is no longer perceived solely as a linguistic tool but as a phenomenon that permeates all aspects of human cognitive activity. The theoretical concepts analyzed in the article have significantly influenced the formation of the modern view of metaphor as a universal cognitive

mechanism. They allow metaphor to be considered not just a linguistic unit but a crucial element of conceptual knowledge organization, playing a decisive role in cognition and communication.

Key words: *metaphor, metaphorization, conceptual metaphor, cognitive linguistics, conceptual metaphor theory, interaction theory.*

Постановка проблеми. Дослідження метафори має тривалу історію, що охоплює різні наукові підходи – від класичних риторичних інтерпретацій до сучасних когнітивно-лінгвістичних концепцій. Традиційно метафора розглядалася як стилістичний засіб, покликаний прикрашати мовлення. Однак упродовж останніх десятиліть у лінгвістиці та когнітивних науках спостерігається значний інтерес до вивчення метафори як ключового механізму концептуалізації та оброблення інформації. Традиційні уявлення про метафору, засновані переважно на її риторичній і стилістичній функціях, змінилися розумінням її когнітивної природи, що особливо яскраво проявляється в рамках концептуальної метафоричної теорії, запропонованої Дж. Лакоффом і М. Джонсоном [17]. Неосяжна кількість праць, присвячених дослідженню метафори, незгасний інтерес до цього явища свідчать про його невичерпність [15, с. 15].

Метою статті є проведення аналізу різноманітних підходів до розуміння сутності метафори, з'ясування їхнього впливу на формування лінгвокогнітивного погляду на природу метафори.

Виклад основного матеріалу. З давніх часів метафора привертала увагу філософів, ораторів, теологів, психологів і лінгвістів. У сучасній лінгвістиці є чимало теорій метафори, які значно різняться поглядами на сутність цього феномену. На формування сучасного погляду на сутність метафори вплинули праці А. Річардса, М. Блека, Дж. Серля, Г.П. Грайса, Е. Кассіра, Х. Ортеги-і-Гассета, К. Бюлера, Б.Л. Уорфа, Х. Вайнріха, Дж. Лакоффа, М. Джонсона, С.А. Жаботинської, О.О. Селіванової та інших фахівців.

Перші праці, присвячені виявленню природи метафори, постають ще в античності в Арістотеля (384–322 до н. е.) [11; 12], якого вважають засновником компаративістської концепції і який запровадив термін «метафора» (від грецького *μεταφορά*, що означає «перенесення», «переміщення», «обертання»), маючи на думці мистецтво наслідування життя. Компаративістську (або порівняльну) концепцію Арістотеля вважають найдавнішою теорією метафори, що лягла в основу класичного визначення метафори як перенесення імені з одного предмета або явища на інший через їхню подібність. У працях «Поетика» і «Риторика» Арістотель визначає метафору як непритаманне ім'я, перенесене з роду на вид або з виду на вид на основі подібності двох предметів [11; 12].

Метафоричне мовлення, на думку Арістотеля, є особливою, індивідуальною здатністю людини, адже метафора завжди вирізняється «привабливістю та красою новизни, і не можна позичити її від іншої особи» [11]. Метафора є мовною аномалією, яка робить мовлення відмінним від буденного.

Такий підхід суперечить сучасному поглядові на метафору, згідно з яким метафора – це феномен щоденного мовлення, а метафоричне мислення притаманне кожній людині. Окрім того, метафора не завжди вирізняється новизною. Більша частина метафоричних висловів, уживаних у мовленні, є конвенційними. Метафоричності таких висловів носії мови зазвичай не усвідомлюють. Проте Арістотель приписує метафорі й когнітивну функцію – з огляду на те, що вона характеризується ясністю [12] та свідчить про особливу здатність людини помічати схожість речей.

Концепція метафори у тлумаченні Арістотеля тривалий час залишалась основною в риторичній й лінгвістиці. Теорії, які постали згодом, деякою мірою спиралися на теорію Арістотеля. Найбільш відомими серед них є теорія заміщення, або субституційна теорія, згідно з якою метафора є окрасою мовлення, що заступає одне поняття іншим, і теорія аномалій, яка стверджує, що метафора постає в результаті лексичного відхилення попри синтаксичну правильність висловлювання, являє собою семантичну аномалію.

Суттєвому поглибленню погляду на природу метафори сприяла теорія інтеракції, яку започаткував у 1930-х рр. англійський лінгвіст А. Річардс [21]. Ця теорія дістала розвиток у працях американського філософа М. Блека [13]. А. Річардс переосмислив твердження компаративістської концепції, які, на його думку, тривалий час заважали розвитку теорії метафори, а саме: античне уявлення про метафору (її «уміння помічати схожість»), твердження про те, що мистецтво метафори опанувати не можна і що метафора є мовною аномалією. Учений доводив, що метафора є не відхиленням від норми, а повсякденним феноменом, який пронизує наше мовлення [21]. Метафоричною є насамперед думка, яка й продукує метафори в мовленні.

Метафору можна пояснити не як результат заміщення одного слова іншим, а як взаємодію двох думок про два предмети всередині одного слова або вислову. Ці дві частини, із яких складається метафора, згідно з теорією інтеракції, становлять поняття «зміст» і «оболонка». Значення метафори є результатом одночасного співіснування «оболонки» і «змісту». Метафоричне судження має два різні суб'єкти – головний («оболонка») і допоміжний («зміст»). Механізм утворення метафори полягає в тому, що до головного суб'єкта додається система усталених асоціацій, пов'язаних у свідомості мовців із допоміжним суб'єктом. Метафоричне значення постає внаслідок взаємодії цих двох суб'єктів [13, с. 163].

Інтеракціоністський підхід до інтерпретації значення метафори враховує мовні та позамовні контексти, а також історичний фон і обставини, за яких було створено метафору.

Внеском у розвиток сучасної теорії метафори став поділ метафор на «мертві» і «живі». «Мертві» – це регулярні метафори, які пронизують мовлення. Хоч би якими «мертвими» здавалися ці метафори, ми можемо легко їх «воскресити» [21].

Інтеракціоністський підхід близький до сучасного погляду на метафору як на когнітивний феномен. Проте поняття інтеракції залишається не до кінця зрозумілим, зазнаючи фахової критики лінгвістів. Так, спеціалісти заперечують тезу

інтеракціоністської теорії про «двоспрямованість» метафоричної проєкції. Скажімо, уживання метафори «людина – це вовк» передбачає перенесення не лише деяких якостей тварини на людину, а й навпаки – окремих людських якостей на тварину, що є досить суперечливим.

Від початку 1970-х рр. метафору розглядають як прагматичний феномен (Дж. Серль [22]; Г.П. Грайс [14]; І. Левенберг [19–20]). Фахівці формулюють принципи, що дають можливість мовцеві створювати, а слухачеві розуміти метафоричне висловлювання. Згідно із прагматичними критеріями розмежовують значення речення і значення висловлювання мовця. Метафоричним може бути лише значення висловлювання мовця, тоді як значення лексичних елементів речення залишається незмінним. За буквального висловлювання значення сказаного мовцем і значення речення збігаються.

Прагматична теорія передбачає аналіз контексту ситуації. Умовою розуміння метафори адресатом є наявність спільних із мовцем лінгвістичних знань і знань про зовнішній світ.

Проте прагматичну теорію зорієнтовано на аналіз нових метафоричних висловів, що являють собою відхилення від норм звичайного слововжитку. Дослідження процесу інтерпретації метафоричного висловлювання передбачає, що воно є новим і незнайомим адресатові, який потребує деякого часу на ідентифікацію метафори та її інтерпретацію.

Розвиткові поглядів на лінгвістичну природу метафори сприяли дослідження східноєвропейських учених, зокрема українських лінгвістів (В.Н. Вовк [1], Т.А. Єщенко [3–4], Л.В. Кравець [6], І.К. Кобякова [5], Л.О. Пустовіт [7], Н.В. Слобода [9], С.О. Швачко [10]). Виходячи з аналізу зазначених досліджень, можна виокремити три основні погляди на лінгвістичну природу метафори: метафора як спосіб існування значення слова, як явище синтаксичної семантики і як спосіб транслювання смислу в комунікативному акті.

Згідно з першим поглядом, метафора є лексикологічним явищем. Представники цього підходу вважають, що метафора реалізується у структурі лексичного значення слова. Такий підхід є найбільш традиційним і тісно пов'язаним з уявленням про мову як порівняно автономну, відокремлену від мовлення та стабільну систему. Цей погляд дає можливість здобути інформацію про структуру мовного значення окремих лексичних одиниць.

Однак лексикологічний підхід не може дати відповіді на питання про механізм формування смислу в різновидах мовлення. У повнішій формі він виключає можливість вивчення метафори в тексті, оскільки предметом дослідження за лексикологічного підходу є окремі лексеми.

Дослідження метафори як явища синтаксичної семантики дає можливість виявити вплив семантичної сполучуваності слів на процес метафоризації. У межах цього підходу основну увагу приділено метафоричному значенню як результатів взаємодії слів у структурі словосполучення і речення; метафору розглядають на рівні синтаксичної сполучуваності слів.

Третій підхід розглядає метафору як механізм формування смислу висловлювання у функціональних різновидах мовлення. Для цього підходу метафора є функціонально-комунікативним явищем, яке реалізується у висловлюванні й тексті.

Функціонально-комунікативний підхід є найбільш актуальним для лінгвістичних напрямів, що вивчають різні аспекти теорії мовлення. У межах такого підходу метафора є елементом тексту. Функціонально-комунікативний підхід становить методологічну основу вивчення метафор в автентичних текстах, сприяє аналізу специфіки функціонування метафори залежно від комунікативної спрямованості мовлення. Долучення прагматичного і когнітивного аспектів до аналізу метафори розкриває своєрідність функціонування метафори в різних функціональних стилях мови.

Поряд із функціонально-комунікативним підходом у східноєвропейських наукових школах широко репрезентовано семантичний, стилістичний і когнітивний напрями дослідження метафор, які розглядають: метафору як засіб вторинної номінації; метафоричне значення в загальній структурі лексичного значення; семантичну деривацію, як спосіб слово- і термінотворення [8]; «мертві» метафори й ідіоми як сталі метафори.

На розвиток теорії метафори вплинула і лінгвостилістика, яка розглядає метафору як засіб створення образності, виразності й емоційності, тобто як різновид тропа [6]. Згідно з лінгвостилістичними концепціями виокремлюють індивідуально-авторські метафори, створені для визначеної мовленнєвої ситуації; узуальні метафори, що увійшли до мовного узусу; подовжені метафори і напівметафори [2].

У когнітивній лінгвістиці метафору розглядають як провідну ментальну операцію, як спосіб пізнання, категоризації та концептуалізації довкілля. Серед попередників когнітивної теорії метафори, чийі ідеї тим чи іншим чином перегукуються з основними твердженнями теорії концептуальної метафори, можна назвати Е. Кассіра, Х. Ортегу-і-Гассета, К. Бюлера, Б.Л. Уорфа, В. Порцига, Г. Блюменберга, Х. Вайнріха й інших фахівців. Засновниками теорії концептуальної метафори вважають американських дослідників Дж. Лакоффа та М. Джонсона, які у праці “*Metaphors we live by*” [17] заклали основи когнітивного підходу до вивчення метафори. Ця теорія дістала поширення в сучасній лінгвістиці та знайшла відбиття у працях як зарубіжних, так і вітчизняних мовознавців (С.А. Жаботинська; Т.А. Єщенко; О.О. Селіванова; Е. Мак-Кормак, К. Балдауф; Г. Фрілінг; Р. Гібс; О. Єсель; З. Кьовечеш; С. Ріхардт; Е. Семіно; Х. Скірл та інші фахівці).

У вивченні когнітивної природи метафори ми спираємося на основні твердження теорії концептуальної метафори. У межах цієї теорії метафору розглядають як концептуальний феномен, притаманний усім різновидам дискурсу. Метафора – не виняток, а «повсюдний феномен» [16, с. 42]. Метафора постає не тому, що вона потрібна, а тому, що її не можна уникнути, вона притаманна людському

мисленню й мові як така. Метафори так утрадиційнилися, що ми їх просто не помічаємо. Вони властиві як повсякденному мовленню, так і фаховим мовам [16, с. 22]. Уживання, розуміння й породження метафор є невід'ємним складником нашої загальної мовної компетенції.

Механізм породження концептуальної метафори полягає в систематичному зв'язку між двома концептуальними сферами – сферою-джерелом (source domain) і сферою-мішенню (target domain). Сфера-джерело – це найконкретніше знання, яке людина здобуває в безпосередній взаємодії з дійсністю. Сфера-мішень – менш конкретне, менш визначене знання. Стабільність відповідності між сферою-джерелом і сферою-мішенню варіюється: менш стабільними є творчі метафори, тоді як конвенційні метафоричні вислови, зафіксовані в культурній традиції суспільства, є найбільш стійкими.

Метафоричні концепти не існують ізольовано один від одного, вони співзалежні, і зв'язок між ними має системний характер. Метафоричні концепти можуть бути узгодженими або сумісними [17, с. 127]. Під узгодженням розуміють співвіднесеність метафор із ширшим концептом. Дослідження узгодженості метафор вивчає парадигматика, визначаючи належність метафори до метафоричної моделі. Сумісністю є здатність метафор формувати спільний образ. Вивчення сумісності метафор належить до синтактики й дає важливу інформацію про здатність людини поєднувати у процесі мислення різні сфери джерел метафоризації, тобто водночас використовувати дані з різних галузей людського досвіду.

Важливою настановою теорії концептуальної метафори є теза про односпрямованість метафоричної проєкції: метафора дає змогу зрозуміти досить абстрактні й неструктуровані поняття через конкретніші та краще структуровані. Це твердження відбиває одну з найважливіших функцій метафори – когнітивну, або функцію здобування нового знання.

Метафори є універсальним механізмом мислення, характерним для носіїв будь-якої мови. Проте метафори мають відбиток національно-культурної специфіки світосприйняття. Концептуальні метафори є невід'ємною частиною культурної парадигми носіїв мови [18, с. 210]. Аналіз метафоричних образів – це спосіб вивчення ментальних процесів і осягнення індивідуальної, групової та національної самосвідомості. Універсальні когнітивні моделі, що реконструюються шляхом когнітивно-лінгвістичного аналізу повсякденної мови, можна вважати культурними мисленнєвими моделями, які підсвідомо впливають на мовців і визначають картину світу носіїв окремої мови [16, с. 41].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, розвиток сучасного уявлення про лінгвокогнітивну природу метафори є результатом інтеграції численних теорій, які підкреслюють її багатогранність як лінгвістичного, когнітивного та культурного феномену. Кожна з розглянутих концепцій зробила свій унікальний внесок у розуміння метафори, поступово зміщуючи її сприйняття з риторичного інструмента до когнітивної основи мислення. Компаративістський підхід заклав фундамент для вивчення зв'язків між поняттями, теорія

інтеракції розкрила динаміку метафоризації, а прагматичний підхід Дж. Серля підкреслив роль контексту. Лексикологічний підхід особливо підкреслює той факт, що метафора є не лише ситуативним чи контекстуальним явищем, а й фундаментальним механізмом розвитку словникового складу, що відображає зміну світоглядних орієнтацій мовної спільноти. Усі ці підходи створили основу для сучасного погляду на метафору як інтегральний механізм мислення, що відіграє центральну роль у формуванні мови, свідомості та культури. Актуальними вважаємо дослідження уявлень про метафору в контексті нових даних із когнітивної лінгвістики, нейролінгвістики та штучного інтелекту; пошук методів, які дозволять інтегрувати дані з різних дисциплін для глибшого розуміння ролі метафори в мові та мисленні; дослідження сутності та структури лінгвокогнітивного механізму метафори, зокрема механізму метафоризації в різних мовах і культурах, з метою виявлення його універсальності або культурної специфіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вовк В.М. Мовна метафора у художньому мовленні: природа вторинної номінації. Київ : Наукова думка, 1986. 142 с.
2. Дацишин Х.П. Метафора в українському політичному дискурсі (за матеріалами сучасної періодики) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. Львів, 2005. 26 с.
3. Єщенко Т.А. Метафора: від структурного аналізу до функціонально-когнітивного. *Лінгвістичні студії* : збірник наукових праць. Донецьк : ДонНУ, 1999. Вип. 5. С. 276–278.
4. Єщенко Т.А. Семантико-стилістичні типи метафор: теоретичний аспект. *Донецький вісник Наукового товариства імені Шевченка*. Донецьк : Український культурологічний центр ; Східний видавничий дім, 2010. Т. 28. С. 224–239.
5. Кобякова І.К. Креативне конструювання вторинних утворень в англомовному художньому дискурсі : монографія. Вінниця : Нова книга, 2007. 128 с.
6. Кравець Л.В. Метафора та метонімія – два центри тропеїчної системи. *Культура слова*. Київ, 2000. № 55–56. С. 30–36. URL: <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine55-56-6.pdf> (дата звернення: 20.01.2025).
7. Пустовіт Л.О. Засоби вираження метафори. *Культура слова*. 1976. Вип. 11. С. 34–42. URL: <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine11-3.pdf> (дата звернення: 20.01.2025).
8. Романюха М.В. Особливості метафоричної номінації в англомовній фінансовій термінології. *Вісник Сумського державного університету*. Серія «Філологія». 2007. Т. 2. № 1. С. 150–154.
9. Слобода Н.В. Синтаксис поетичної метафори : монографія. Дніпропетровськ : Національний гірничий ун-т, 2011. 136 с.
10. Швачко С.О. Категоризація метафоричних зсувів: типологічні аспекти. *Вісник Сумського державного університету*. Серія «Філологія». 2008. № 1. С. 141–145.

11. Aristotle. Poetics. URL: <http://classics.mit.edu/Aristotle/poetics.mb.txt> (дата звернення: 20.01.2025).
12. Aristotle. Rhetoric. Book III. URL: <https://classics.mit.edu/Aristotle/rhetoric.mb.txt> (дата звернення: 20.01.2025).
13. Black M. Models and metaphors: studies in language and philosophy. New York : Cornell University Press, 1962. 267 p.
14. Grice H.P. Logic and conversation. *Pragmatics. Critical concepts*. London : Routledge, 1975. Vol. 4. P. 145–161.
15. Jäkel O. Metaphern in abstrakten Diskurs-Domänen: eine kognitiv-linguistische Untersuchung anhand der Bereiche Geistestätigkeit, Wirtschaft und Wissenschaft. Frankfurt am Main : Lang, 1997. 346 S.
16. Jäkel O. Wie Metaphern Wissen schaffen: die kognitive Metapherntheorie und ihre Anwendung in Modell-Analysen der Diskursbereiche Geistestätigkeit, Wirtschaft, Wissenschaft und Religion. Hamburg : Kovac, 2003. 351 S.
17. Lakoff G., Johnson M. Metaphors we live by. Chicago : Univ. of Chicago Pr., 1992. 242 p.
18. Lakoff G. The contemporary theory of metaphor. *Metaphor and thought*. 1993. Vol. 2. P. 202–251.
19. Loewenberg I. Identifying metaphors. *Foundations of Language*. Dordrecht, 1975. Vol. 12. № 3. P. 315–338.
20. Loewenberg I. Truth and Consequences of Metaphors. *Philosophy and Rhetoric*. 1973. Vol. 6. № 1. P. 30–46.
21. Richards I.A. The Philosophy of Rhetoric. Oxford University Press, 1936. 138 p. URL: https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.499530/2015.499530.the-philosophy_djvu.txt (дата звернення: 20.01.2025).
22. Searle J. Metaphor. *Metaphor and thought*. Cambridge : Cambridge University Press, 1979. P. 83–112.

REFERENCES

1. Vovk, V.M. (1986). *Movna metafora u hudozhn'omu movlenni: pry'roda vtory'nnoyi nominaciyi* [Linguistic metaphor in artistic speech: the nature of secondary nomination], Naukova dumka, Kyiv, Ukraine, 142 p.
2. Dacyshyn, Kh.P. (2005). Metaphor in Ukrainian political discourse (based on materials from contemporary periodicals), Thesis abstract of Cand. Sc. (Philology), 10.01.08, L'viv, Ukraine, 26 p.
3. Yeshhenko, T.A. (1999). Metaphor: from structural analysis to functional-cognitive, *Lingvisty'chni studiyi*, Iss. 5, pp. 276–278.
4. Yeshhenko, T.F. (2010). Semantic and stylistic types of metaphors: theoretical aspect, *Donetz'ky'j visny'k Naukovogo tovary'stva im. Shevchenka*, Vol. 28. Pp. 224–239.
5. Kobyakova, I.K. (2007). *Kreaty'vne konstruyuvannya vtory'nniy'h utvoren' v anglomovnomu hudozhn'omu dy'skursi* [Creative construction of secondary formations in English-language artistic discourse], Nova kny'ga, Vinnytsia, Ukraine, 128 p.

6. Kravetz, L.V. (2000). Metaphor and metonymy are two centers of the tropeic system, *Kul'tura slova*, № 55–56, pp. 30–36. Retrieved from: <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine55-56-6.pdf> (access date: January 20, 2025).
7. Pustovit, L.O. (1976). Means of metaphor expression, *Kul'tura slova*, Iss. 11, pp. 34–42. Retrieved from: <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine11-3.pdf> (access date: January 20, 2025).
8. Romanyuha, M.V. (2007). Peculiarities of metaphorical nomination in English financial terminology, *Visnyk SumDU. Seriya "Filologiya"*, Vol. 2, № 1, pp. 150–154.
9. Sloboda, N.V. (2011). *Syntaksys poetychnoyi metafori* [Syntax of poetic metaphor], Nacional'ny'j girny'chy'j un-t, Dnipropetrovsk, Ukraine, 136 p.
10. Shvachko, S.O. (2008). Categorization of metaphorical shifts: typological aspects, *Visnyk SumDU. Seriya "Filologiya"*, № 1. Pp. 141–145.
11. Aristotle. Poetics. Retrieved from: <http://classics.mit.edu/Aristotle/poetics.mb.txt> (access date: January 20, 2025).
12. Aristotle. Rhetoric. Book III. Retrieved from: <https://classics.mit.edu/Aristotle/rhetoric.mb.txt> (access date: January 20, 2025).
13. Black, M. (1962). Models and metaphors: studies in language and philosophy. New York : Cornell University Press. 267 p.
14. Grice, H.P. (1975). Logic and conversation. *Pragmatics. Critical concepts*. London: Routledge. Vol. 4. P. 145–161.
15. Jäkel, O. (1997). Metaphern in abstrakten Diskurs-Domänen: eine kognitiv-linguistische Untersuchung anhand der Bereiche Geistestätigkeit, Wirtschaft und Wissenschaft. Frankfurt am Main: Lang. 346 S.
16. Jäkel, O. (2003). Wie Metaphern Wissen schaffen: die kognitive Metapherntheorie und ihre Anwendung in Modell-Analysen der Diskursbereiche Geistestätigkeit, Wirtschaft, Wissenschaft und Religion. Hamburg: Kovac. 351 S.
17. Lakoff, G., & Johnson, M. (1992). *Metaphors we live by*. Chicago: Univ. of Chicago Pr. 242 p.
18. Lakoff, G. (1993). The contemporary theory of metaphor. *Metaphor and thought*. Vol. 2. P. 202–251.
19. Loewenberg, I. (1975). Identifying metaphors. *Foundations of Language*. Dordrecht. Vol. 12. № 3. P. 315–338.
20. Loewenberg, I. (1973). Truth and Consequences of Metaphors. *Philosophy and Rhetoric*. Vol. 6. № 1. P. 30–46.
21. Richards, I.A. (1936). *The Philosophy of Rhetoric*. Oxford University Press. 138 p. Retrieved from: https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.499530/2015.499530.the-philosophy_djvu.txt (access date: January 20, 2025).
22. Searle, J. Metaphor (1979). *Metaphor and thought*. Cambridge: Cambridge University Press. P. 83–112.